

PRUTEANU, COOL HAND

Scriam, cu ceva vreme în urmă, când proiectul de Lege a limbii încinsese alt război româno-român, că George Pruteanu nu-i de fel un August Treboniu Laurian, dornic să înlocuiască neologismele cu neoașisme; că nu vrea să se spună nas-suflau în loc de hendcăcif, de perete-frecătoriu pentru chibrit ori de sine mișcătoare pentru mașina Dacia. Etnoloaga de serviciu de la *Euro-petice* (Realitatea TV, 11 august 2005) era spăimită, în episodul despre cravata la români, cum că Pruteanu ar fi cerut interzicerea vocabulei franceze, cerând revenirea la gât-legău. Hai, zău!

Tocșoiști și gazetari la întrecere (cei mai indignați erau și cei în defect de exprimare ori stăpânind prost înțelesul cuvintelor) jurau pe Sfântul Hotdog că senatorul (pe-atunci PSD) nu le-ar mai permite accesul în Fast-Food, la chiftele americane-n pâine, impunând tirania balcanică a murăturilor și-a zacuscăi. Numai trăitorii în comunism ca el ar agreea o hrană murdară ca micii. Mititeii sunt necorespunzătorii etapei, ne atenționa Mândruță. Da, cel care recomanda în finalul știrilor Antenei 1 (de joi, 13 aprilie, 2006) un „film român“ și care greșește curent accentele: trafic pentru trafic, butelife; ba, pe 1 august 2005, știruia „la lume“ despre „cele doisprezece măicuțe de la Tanacu.“

Glumele cele mai proaste le-a făcut un producător de divertismente, Dan Negru: „O să spun Sică în loc de mouse, că altfel am prutenit-o.“ „Fratele“ Gheorghe l-a făcut pe George (frust) idiot.

I s-a dat peste pix(eli) cu cazierul sau cu (s)exegezele, a devenit inamicul public al europeismului și-al românglezei. Pruteanu? Un *bookworm* care nu vrea să citească în vitrină de *shop* (ca la leș, de vale, pe strada Sărării), *BEANS*, 30 lei kilogramul, când există strămoșescul și prea utilizatul fasole; că n-are nevoie de *underwear* (Botezatu), când (mai) avem lenjerie, chiloți, izmene.

Pruteanu a insistat, a protestat, a acuzat de rea credință și de rea înțelegere, găvind cu cale, à rebours, să apere „creșterea limbii românești“, a tot explicat că nu se face vinovat de purism lingvistic dacă ține la normele exprimării corecte și nu agreează formele lingvistice fără fond, că n-o să calce în ridicol împotrivindu-se folosirii de *mouse* sau *copywriter* sau *staff* sau *board*. Adepții plutonierului Tugureanu l-au etichetat retardatar, închis în etnos și-n românească veche, deși G.P. se exprimă fluent, ca filolog de elită, în câteva limbi, traduce lejer *Divina Comedia* și ar putea fi uns *Le chevalier du subjonctif* (mulțumesc, Erik Orsenal!). I s-a reproșat că pisălogeste populația cu gramatica aia de babalâci (Moș Virgulă era poreclit și I.L. Caragiale!) și s-a decis să fie zvârlit de pe sticlă. Parlamentarii adevărați nu-și pierd vremea prin librării și prin biblioteci (Anca Constantinescu – PD, v-o amintiți?, „Ciocu mic la ei, că suntem la Putere“, nu deschide gura până nu produce un dezacord, acolo;

„Unii parlamentari nu suntem pregătiți“, dar își dă cu presupusul despre „slugi ai aparatului comuniste“; „că comunitatea dacă vine lustrăția, gata cu inundația“. Simt nevoia să spun că nu exagerez: s-a întâmplat în 6 aprilie, la Știrea Firea). Premierii nu vorbesc foarte gramat, nici miniștrii. Cât despre primari ai capitalei, ca Adrieanu Videanu ori Vanghelie-conjugare, ce să mai spunem?

Pruteanu a tot pledat pentru un ambient mai milos cu nevorborii de engleză, agreșați într-o limbă necunoscută. A dorit să se scrie măcar pe ambalaje românește. Că tot citim, marea majoritate, ambalaje, nu cărți.

Vorbiți, scrieți românește, pentru Dumnezeu!, se agita Pruteanu, înnebunit de păsăreasca spot-urilor publicitare, de guvernării duși „în teritoriu“ (nu pe teren) să facă un briefing sătenilor despre molima aviară, de fătucile stupizele dându-se drept actrițe, gata să le povestească telefanilor că, după ce le-a ieșit nasol castingul din cauză de look, și-au pus airbagul și au plecat să facă shopping pentru niște kestii fitze stretch, ca să aibă ce arăta la eventul de sâmbătă, când vor face planning cu Mișu despre noul job.

De ce în Polonia, de-o pildă, să existe o lege pentru protecția limbii culte și la noi nu? Din păcate, înșiși colegii lingviști i-au spus *pas* lui Pruteanu, văzând în legea senatorului „o pseudo-soluție pentru o pseudo-problemă“, limba fiind un organism viu care n-are nevoie de legi, se auto-reglează, au decretat că e o practică nesănătoasă să te opui tendințelor ei. Legea gramaticală se observă (adică se respectă) singură.

E de necrezut (ca tot ce ni se-ntâmplă) că specialiștii nu vor să înregistreze regresia limbii române, limbă grav avariata de „subdialecte“: „*tocșoistă* incultă, *politicheză* (diaconeasca și vasilelupa n-au ținut decât două-trei mandate, dar vanghelia, becalia piperată și prigoana sunt tari), *semesizată* fără diacritice, ca și cum am fi o populație de sâsâiți. Și „Oglinda literară“ pune ștampila DEBUT pe un text scris ca-n SMS-urile de 0,42 dolari bucata („catzelus cu paru cret / fura rata din cotet“), autoarea vrând să iasă din *Anonimat* prin grafie simplificată: „Si-atunci mi-am zis «Am sa iau un inger cu imprumut»“.

În 1866 s-a legiferat scrierea cu alfabet latin; va ține de noul mileniu legiferarea alfabetului fără diacritice? Posibil, dacă *interne(to)tic* (mulțumesc, Anișoara Pițul!) se simplifică după cum urmează: *DC nu vb. cu mine?*

Acest masacru contemporan al limbii (început cu faza *dec*) nu-i prea sperie pe lingviști. Treaba cu româna n-ar sta așa de *nashpa*. E și concluzia „Dilemei“ (nr. 108, 17-23 februarie 2006), prin Cristina Foarfa. Altor „li se rupe“ de limba română, mică și necunoscută, cu o gramatică aberantă (cf. prof. univ. Mihai Zamfir), pe care ne străduim s-o facem și mai mică, și mai necunoscută. Aici trebuie citat Alex Ștefănescu: „Dacă nu suntem în stare să

extindem românofonia în lume, măcar să nu permitem ca harta limbii române să ajungă mai mică decât harta României.“ Ca un ordinator vorbește și dirigitorul culturii, Marko Bela, fără î și fără â; iar Gyorgy Frunda recomandă (vezi și faimoasa Recomandare 1735) o în loc de a, deținând și dreptul (minoritar) de-a se exprima în *limbo romono*: „docă-mi doți voie“.

Oare grămăticii n-or avea insomnii după ce citeș limba care trece în josul ecranelor Tv, mesajele agramate curgând pe bandă, ca (aleg un exemplu cules de pe Național TV): Tota lume al plânge pe Ceucescu“? Și, cu o spusă necugetată a Cristinei Liberis: „Ce-a fost mai rău de abia urmează“ (vineri, 14 aprilie, 2006). Fostul ministru al Educației nu avea insomnii (cel îndrăgostit de un cireș). Îl corectam mental pe Miclea de câte ori declara câte ceva: nu a tuturor profesorilor, ci *ale*, că-s salariile. De altfel, la intrarea în Liceul „G. Ibrăileanu“ din Iași a stat luni de zile un afiș pe care se putea citi de trei ori ca la brigada UTC: *Accesul profesorilor, elevilor și a tuturor persoanelor e interzis* și nici un dascăl nu părea deranjat de infracțiunea gramaticală.

Suvoiul de cotidiene revarsă peste noi știri alarmante și poveștiri, scandaluri și armaghedoane, dar și greșeli gramaticale cu nemiluita. În top se menține mass-media, care apare cu liniuță, în fundal, la Pruteanu. Auzim ce se mai întâmplă... în *media românească* și-n *toată media străină*, deși cuvântul este la plural, iar exprimarea corectă nu poate fi decât: *mass media românești*, respectiv toate *mass media străine*. De tot râsul sunt pleonasm ca *mijloacele mass media* ori *mediile de informare*, de vreme ce *mass media* înseamnă *mijloace de comunicare în masă*. *Les media sont...*, zice francezul, care a moștenit cuvântul, ca și noi, de la pluralul latin *media* (singular: *medium*).

Grafierile incorecte, umflete ca șuvoaiele Dunării la vreme de talk-șoc-uri (pe care nu le corectează nimeni) au ca pandant ineptiile invitațiilor în platou: „Vreau să fac lucruri cărora Dumnezeu i-ar place“, zice Gigi, patronul „Stelei“, necorijat de moderator, în timp ce în josul ecranului citim: „*Traisk Becali... Tare... Iiesss!* Doar Dan Iosif îl biruie în formulări inculte: „un militian al cărui fată“, că-ți vine să le spui ca senatorul Mădălin Voicu: „Mucles!“

Aflăm că există o regină Nefertati, un pictor Corneliu Babá (și cei 40 de hoți), un... Gheorghe Guevara. Doar n-or să citească speakeritele noastre știrile în prealabil: văd pe prompter Che Guevara și, deținătoare de cultură digitală cum sunt, rostesc Gheorghe Guevara. O știristă vorbește despre brânză cu mucigai. N-o fi auzit la școală de unu' care a scris *Flori de mucegai*? O reporteră comunică faptul că are loc o luptă „în stil dracunic cu apele“ (Observator, 15 aprilie), după ce ni s-a tot arătat imobilul din Zambaccian. Carmen Moise, tot de la Antena, a încercat să ne dovedească generalizarea pluralului în *-uri*: telefonuri mobile, ceea ce mă face să presupun că o fi absolvit Facultatea de Litere la Iași, unde conf. dr. Noemi Bomher folosește, într-un subtitlu de carte, pluralul blazonuri, **Embleme și blazonuri**, iar Valentin Ciucă, în „Ziarul de Iași“, nostalgizează: „unde sunt Venusurile de altădată?“.

Emblematică sunt anacolutul și tautologia; viitura de pe Dunăre e nimica toată față de viitura greșelilor de limbă de pe Antena 1 și ne paște alta și mai mare, istorică de-

a dreptul, *dînspre* (cum zice teleasta Teo pentru *dînspre*) Pro TV: „Bună seara, România, bună seara, București, Pro Tv te salută!“ Corect în *românească*, pesemne, că-n românește era musai un *vă*. Sau bucureștenii *ie incluși*?

Cum încerc și eu să activez în PLRC (Partidul Limbii Române Corecte) m-a bucurat revenirea emisiunii **Doar o vorbă s-ăți (sic!) mai spun**, pe TVR1 (pentru cât timp?). Iată un semn bun, după ce atâta vreme s-a ignorat responsabilitatea mass media privind vorbirea (cât de cât) corectă. Cine s-ar fi gândit că libertatea poate fi atât de urâtă lingvistic? Singurii care îi amendau prin ironizare pe stricătorii de limbă erau Cârcoțaii. Cârteau contra suveranului Poncif, a daco-rominei, a „chiftelelor“ (bâlbe, dezacorduri, pronunții greșite și câte și mai câte). Li s-a alăturat Pruteanu, neprididind să ne repete: „cine vorbește prost, se exprimă prost; cine vorbește greșit gândește greșit. Subiecte are în exces: de la debandada ortografică (jumătate de Românie merge pe î din i, cealaltă pe î din a) la normarea precară a anglicismelor. Scriem/vorbim barbarizând, barbarizând... De ce-am scrie, de pildă, *site*, când cuvântul are deja haină românească, dar și plural: *sait*, *saituri*. Și ce ne facem cu *e-mail*. Ne imailăm sau nu ne imeilăm? Când haina românească e croită anapoda, putem citi un anunț ca *Avem nagîț*, bizară autohtonizare a eng. *nugget*.

Foarte audibil și deloc conservator (s-a re-brenduit nițel, ca să zic așa; a devenit, cu vocabula lui Dan Hăulică, mai pacifiant), Pruteanu demonstrează – materialul ilustrativ e pe masă – că una-i cleștele, alta-i penseta. Ce poți apuca folosind penseta (neologismul necesar) n-o poți face cu cleștele.

Bunul simț (al limbii) va avea câștig de cauză, cum cred lingviștii? Mă rog, sper să nu asist la impunerea unor verbe ca *a lincui* și *a cetui*. Preferă Pruteanu să se spună am chat-uit toată noaptea ori cetuiesc când am chef? Om trăi și ș-om auzi.

Excelent e G.P. când indică standarde nu pentru mediu, ci pentru media.

Pruteanu, *cool hand* (parafrază la cunoscutul uestern) țintește cu mână rece, țac-pac, erorile gramaticale, fiind convins că limbajul se alterează repede și ireversibil. Nu s-a generalizat sub ochii noștri forma unică de singular-plural doisprezece, mai exact doispe (vacii, organizații, județe, ore, violuri)? Nemaivorbind de acel agasant *mersi mult* al blondei din telenovela **Lacrimi de iubire**, care face un duși și merge la Cluji.

A vorbi corect e un avantaj în societate, o diferențiere în sens bun. Sau spunem *adio*, *diferenței!* pentru a deveni *in corpore* mai săraci în spirit și-n limbaj? Să nu uităm: cine își brutalizează propria limbă e sigur că nu se poartă bine nici cu celelalte.

De la Homer cetire (*Iliada*), *barbarofonii* (mulțumesc, Jean-François Mattei!) – vorbind aspru, pocit și de neînțeleles – au pierdut războiul Troiei.

N.B. George, pls., zăbovește o țără pe verbul a *lustra*. Pariez că va face carieră mai ceva decât a *implementa*. Așadar: îi lustrăm sau nu-i lustrăm? Cine poate lustra și cine-i lustrabil? Să fie lustrat pentru sângele vărsat!; CNSAS e lustrabil? Lustrat ori nelustrat, asta-i întrebarea!